

Nr 115.

Av herr **Osberg**, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning rörande avlösning av nu utgående landskyld.

Till 1908 års riksdag inlämnade Kungl. Maj:t nådig proposition nr 201 angående ändring i grunderna för upphörande av den i Göteborgs- och Bohuslän utgående landskyld, däri bland annat framhölls: att där landskyld till kyrka eller prästerskap enligt jordeboken utgår av hemman eller lägenhet, ägaren eller innehavaren må friköpa sig från skyldigheten att utgöra denna landskyld mot erläggande av ett penningbelopp, som i årlig ränta efter $4\frac{1}{2}$ procent avkastar en summa lika med landskylden, varvid, där densamma utgår in natura eller efter markegångspris, till grund för löseskillingen bör läggas mediet av de tio senaste förflutna årens markegångspris enligt litt. a i länets markegångstaxa.

Över denna proposition inforrades kammarkollegii yttrande, vilket utmynnade i tillstyrkan till Kungl. Maj:ts förslag.

På grund av åberopade proposition frambars i andra kammaren motion nr 324 med yrkande att den av Kungl. Maj:t begärda procenten måtte höjas till 6 procent. Riksdagen beslöt emellertid att fastställa räntefoten till 5 procent, efter vilken friköp skulle ske.

Ehuru denna förhöjning av riksdagen vidtogs, ha inga friköp förekommit.

I likhet med frälseräntorna medför landskylden otvivelaktigt stora olägenheter för fastighetsredovisningen. Då densamma liksom ifrågavarande räntor icke kommit till synes i fastighetsböckerna, kan en ny ägare sväva i fullkomlig okunnighet om tillvaron av en sådan belastning av fastigheten, intill dess han avfordras betalning. Vid sådant förhållande kan det ej heller synas underligt, att i den allmänna uppfattningen tillvaron av denna avgäld, som förskriver sig flera hundra år tillbaka i tiden och tillkommit under helt andra ekonomiska förutsättningar än nu råda, ter sig såsom

en orättvisa och en extra beskattning, på samma sätt som frälseräntorna ännu betraktas av de jordägare som därav betungas. Ett allmänt statsintresse torde därför bjuda, att åtgärder vidtagas för att landskylden måtte så snart som möjligt försvinna och att detta sker på ett sådant sätt, att jordägarna äga möjlighet att utan allt för stor ekonomisk uppoffring vinna en dylik befrielse.

Dessa synpunkter hava tidigare beaktats såväl av Kungl. Maj:t som riksdagen, då det gällde avlösning av de s. k. frälseskatteräntorna, varmed landskylden torde äga de närmaste beröringspunkterna. Enligt lagen den 8 november 1912 om avlösning av vissa frälseräntor har nämligen beretts tillfälle för ägare av jord, som belastas av dylika räntor, att få dessa avlösta på sådant sätt, att ersättningen, avlösningssumman, till ränteägaren bestämmes genom kapitalisering av räntans årliga belopp, samt att $\frac{1}{4}$ av denna avlösningssumma gäldas med statsmedel, under det $\frac{3}{4}$ av dylika medel förskjutas med rätt för jordägaren att genom årliga annuiteter under en tid av 40 år återbetala de förskjutna medlen.

Jag får fördenskull föreslå,

att riksdagen måtte besluta skrivelse till Kungl. Maj:t med framställning om utredning, huruvida icke avlösning av landskylden kunde ske på enahanda villkor som enligt 1912 års ovanberörda lag gälla för vissa frälseräntor, samt att tiden för medelmarkegångsberäkningen tages före kristidens början.

Stockholm den 25 januari 1918.

Oscar Osberg.